

වෛද්‍ය පර්යේෂණ වර්තමානය සහ අනාගතය

වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය වසරකට නව පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 15ක් පමණ සිදු කරයි. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය දත්ත ලබා ගැනීම, පශ්චාත් උපාධි සඳහා පෙනී සිටින සිසුන්ගේ උපාධි සම්පූර්ණ කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ව්‍යාපෘති සහ ආයතනයේ සේවය කරන නිලධාරීන් විසින් කාලෝචිත යැයි නිගමනය කරන මාතෘකා යටතේ මෙම පර්යේෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා ජාත්‍යන්තර ආයතන මගින් මේ පර්යේෂණ සඳහා මූල්‍යමය දායකත්වය ලැබේ. ඖෂධ සමාගම් මගින් සිදු කරනු ලබන සායනික පර්යේෂණ (Clinical trials) සඳහා මෙම ආයතනයේ දායකත්වය දැනට අවම මට්ටමක පවතී.

මෙහි සිදු කරන පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල ප්‍රයෝජනයට ගැනෙන්නේ කුමන ආකාරයකටදැයි ඊලඟට විමසා බලමු. පල හිතකා අන්ත:වර්මීය මාර්ගයෙන් වන්නත් කිරීමට අවශ්‍ය පර්යේෂණ සියල්ල සිදු කරනු ලැබුවේ මෙම ආයතනය මගිනි. මේ මගින් මෙම චින්තන සඳහා යන වියදම බොහෝ දුරට අඩු කර ගැනීමට හැකි වී තිබේ. පෝෂණ අංශය මගින් සිදු කරනු ලැබූ පර්යේෂණ වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලුණු වලට අයඩීන් මිශ්‍ර කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. ඒ නිසා වසර 30-40ට පෙර බහුලව පැවති ගලගණ්ඩය (Goiter) අද බොහෝ දුරට තුරන් වී ඇත. ලංකාවේ ප්‍රතිශක්ති උෞෂධවල නිසා ඇති වන රෝග පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් වනම් කොපමණ රෝග සංඛ්‍යාවක් වසරකට ඇති වේද ඒවා කුමන වර්ගයකට අයත් ද සහ එම රෝග සඳහා වඩාත් උචිත ප්‍රතිකාර මොනවාද යන්න මෙම ආයතනය මගින් සිදු කරන පර්යේෂණ මගින් සොයා ගැනීමට හැකි වී තිබේ. අසාත්මිකතාව (Allergy) පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කර ඇති අතර එම රෝගීන්ට අවශ්‍ය උපදෙස් සියල්ල මේ මගින් ඔවුන්ට ලබා දී ඇත.

කීට විද්‍යා අංශය මගින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණ මගින් ඩෙංගු මදුරු කීටයන් විනාශ කරන බැක්ටීරියාවන් පස් සාම්පල වල මුලින්ම සොයා ගනු ලැබුවේ වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය මගින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණ වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. මේ නිසා ඩෙංගු මදුරු කීටයන් විනාශ කිරීමට අවශ්‍ය BTI බැක්ටීරියා හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ඇති බාධක මොනවාද?

පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට මනා පුහුණුවක් ලද වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ හා පර්යේෂණ නිලධාරීන්ගේ හිඟයක් පවතී. නිසි පුහුණුවක් ලද නිලධාරීන් මෙහි උදව් ගැනීමේ අපහසුතාවය මීට එක හේතුවකි. එයට ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ ඔවුන්ට අවශ්‍ය පහසුකම් නොලැබීම හා වෙනත් රටවල් සමඟ සසඳන විට ඔවුන්ට ලැබෙන අවම වැටුප් ප්‍රමාණයයි.

පර්යේෂණ ආයතනයකට අවශ්‍ය පර්යේෂණ ස්වාධීනව කටයුතු කිරීමේ හැකියාව නොමැති වීම හා නම්‍යශීලීතාවයක් නොමැති වීම පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ඇති තවත් බාධාවකි.

පර්යේෂණ කටයුතු වල නියැලීමට අවශ්‍ය මානසික සැලැස්ම පාසල් අධ්‍යාපනය තුලින් ඇරඹී විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය මගින් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වර්ධනය නොවීම නිසා පර්යේෂණ සංකල්පය අප විද්‍යාඥයින් තුළ නිසි පරිදි තහවුරු නොවීම පර්යේෂණ කටයුතු වලට ඇති තවත් බාධාවකි.

ඉදිරි දැක්ම

පර්යේෂණ (Research + Development – R+D) සඳහා දළ ජාතික ආදායමෙන් වැඩිම ප්‍රතිශතය (4.74%) වැය කරනු ලබන්නේ ඊශ්‍රායෙල් රජයයි. ශ්‍රී ලංකාව මේ R+D කටයුතු සඳහා වැය කරන්නේ 0.18% වැනි සුළු ප්‍රතිශතයකි. අවරෝහණ ක්‍රමයට සැකසූ විට ශ්‍රී ලංකාවට හිමි වන්නේ 81 වන ස්ථානයයි. අපට වඩා අඩු ඒක පුද්ගල ආදායමක් ඇති ඉන්දිය රජය දළ ජාතික ආදායමෙන් 0.81% ප්‍රතිශතයක් R+D සඳහා වැය කරනු ලබන නිසා ඉන්දියාවට හිමි වන්නේ 39 වන ස්ථානයයි. පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා වැය කරනු මුදල් දිගු කාලීන ආයෝජන ලෙස සැලකිය යුතු වේ. මෙහි ප්‍රතිලාභ වන්නේ

- පර්යේෂණ සඳහා අවශ්‍ය මානව සම්පත් වැඩි දියුණු වීම.
- පර්යේෂණ මානසිකත්වය අප විද්‍යාඥයින් තුළ තහවුරු වීම.
- නව සහ ඉහළ තාක්ෂණය සහිත කර්මාන්ත ලංකාව තුළ ස්ථාපිත වීමට සුදුසු වාතාවරණයක් නිර්මාණය වීම.

වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනයේ පරිපාලනමය ව්‍යුහය වෙනස් විය යුතුයි. පූර්ණ රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු ව්‍යුහය තුළ පර්යේෂණ ආයතනයකට උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකින් ක්‍රියාත්මක විය නොහැක. මන්ද යත් මුදල් පරිහරණයේදීත් පරිපාලනමය තීරණ ගැනීමේදීත් අවශ්‍ය නම්‍යශීලීතාවය මෙම ව්‍යුහය තුළින් පර්යේෂණ ආයතනයකට නොලැබෙන නිසාය.

කටයුතු වලදී යම් ස්වාධීන තත්වයක් යටතේ තීරණ ගැනීමට හැකියාවක් ඇත්නම් පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා වඩාත් සුදුසු වාතාවරණයක් ගොඩනැගෙනවා නොඅනුමානයයි.